

TÜCCARLARIN SORUMLULUĞU*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihi ve sahbihi ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

**يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ إِنَّ التُّجَّارَ يُبْعَثُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
فُجَّارًا إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَبَرَّ وَصَدَقَ**

الدارمی ت. ض. ه. حب. طب. و البغوی و الباوردی و ابن قانع و اب ن جریر ك. ق. عن
(إسماعیل بن عبید بن رفاعه عن أبي ه ع ن جده؛ ه ب. عن البراء

RE. 501/8 (*Yâ ma'şere't-tüccâri, inne't-tüccâre yüb'asûne yevme'l-kıyâmeti füccâran, illâ meni't-tekallâhe ve berre ve sadaka.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llah fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihanda rahmetine mazhar eylesin...

Peygamberimiz, rehberimiz, nümune-i imtisalimiz, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir demet okuyup, tefeyyüz eylemek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmezden önce, evvelen ve hâsseten Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-u pâkine âcizâne, nâçizâne bir hediye-i Kur'âniyye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbânının, ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına hediyemiz olsun diye;

Ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, yakınlarımızın, ana baba, kardeş, evlat, dost arkadaşlarımızın ruhlarına hediye olsun diye ve bilhassa bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş olan din alimlerinin, râvilerin, bu kitabı telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocamız'ın, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri fethetmiş olan Fatih Sultan Mehmed Han ve askerlerinin ve komutanlarının, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bugüne kadar ayakta kalmasına emek sarf etmiş, masraf etmiş, gayret göstermiş olan ashâb-ı hayrât u hasenâtın cümlesinin ruhlarına hediye olsun diye; sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimâtın da ruhları şad olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürelim, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diyebir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, öylece başlayalım!

.....

a. Ey Tüccar Topluluğu, Alla'tan Korkun!

Okuduğumuz hadîs-i şerifler *Râmûzu'l-Ehâdîs* isimli hadis külliyyatının 501. sayfasının 8. hadîs-i şerifidir. Metnini okumak, kaynaklarını görmek isteyenler oraya müracaat etsinler diye sayfa numarasını veriyoruz.

Bugünkü izah edilecek, okuduğumuz ilk hadîs-i şerif, ticaret ve tüccarlarla ilgili. Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:¹

---

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.472, no:1131; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.365, no:2137; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.266, no:10194; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l- Mesânî*, c.III, s.477, no:1974; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.8, no:2144; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.43, no:4539; Tahâvî, *Tehzîbü'l-Âsâr* c.IV, s.25, no:1341; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.219, no:4849; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.277, no:4910; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.458, no:20999; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.III, s.151, no:466; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.114; Ubeyd ibn-i Râbia, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.47, no:9437; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.404, no:26302.

يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ إِنَّ التُّجَّارَ يُبْعَثُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فُجَّارًا إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَبَرََّ وَصَدَقَ

(الدارمی ت. ض. ه. حب. طب. و البغوی والباوردی وابن قانع واب ن جریر ك. ق. عن.
(إسماعیل بن عبید بن رفاعه عن أبي ه ع ن جده؛ ه ب. عن البراء

RE. 501/8 (*Yâ ma'sere't-tüccâri, inne't-tüccâre yüb'asûne yevme'l-kıyâmeti füccâran, illâ meni't-tekallâhe ve berre ve sadaka.*)

(*Yâ ma'sere't-tüccâr*) “Ey tüccar topluluğu, ey ticaretle meşgul olan kişiler!”

Demek ki karşısında hepsi, onlara böyle seslenmiş.

(*Inne't-tüccâre yüb'asûne yevme'l-kıyâmeti füccâren*) “Biliniz ki, muhakkak ki ticaret erbabı kıyamet gününde fâcir kimseler olarak ba's olunacaklar! (*İllâ meni'tteka'llâhe*) Ancak Allah'tan korkanlar, (*ve berre*) iyi insan olanlar, (*ve sadaka*) doğru sözlü, doğru hareketli, doğru işli, doğru özlü olanlar müstesnâ...”

“—Doğru olanlar, iyi olanlar, Allah'tan korkanlar müstesnâ; öteki tüccarlar kıyamet gününde fâcir kimseler olarak ba's olunacaklar!” buyurmuş Peygamber SAS hazretleri.

Muhterem kardeşlerim!

Ticaret helâldir. Peygamber Efendimiz'in yaptığı işlerden bir iştir. Kendisi de kervanda bulunmuş, kervan nakletmiş, mal satmış, mal almış, getirmiş; ticaret serbest...

Hatta hadîs-i şeriflerde bildiriliyor ki, bir beldenin ihtiyacı olan bir malı, başka diyarlardan toplayıp alıp getiren kimse, bu diyarda o mala talebi karşılamış olduğundan, insanların ihtiyacını giderdiğinden, “Aferin, ne güzel böyle bir şey yapması” diye methedilmiştir. Özel rızıklara, Allah’ın ikramına mazhar olacağı ifade olunmuştur.

Başka bir hadîs-i şerifte Peygamber SAS yine ticaret erbabını methedip buyurmuş ki:²

التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ
وَالشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ت.ك.قط. عن أبي سعيد)

(*Et-tâcirü's-sadûku'l-emîn*) “Doğru sözlü, güvenilen vasıflı, doğru özlü bir tüccar, (*mea'n-nebiyyîne ve's-sıddîkîne ve's-şühedâi yevme'l-kıyâme*h.) Peygamberlerle, sıddîklarla ve şehidlerle beraber olacak kıyamet gününde...” Yâni, Arş’ın gölgesinde gölgelenecek; halkın arasında sıkıntı, izdiham içinde olmayacak; başı kabak, tepesinde güneş, ter dökmeyecek. Arş’ın gölgesinde nurdan minberde oturacak.

---

² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:1130; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.7, no:18; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.322, no:2539; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.449; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.299, no:966; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s,16; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.IV, s.29, no:1314; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.7, no:9217; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.294, no:941; *Câmiü'l- Ehâdis*, c.XI, s.394, no:11046; RE.197/4.

Bu neden? Ticaretin kârını görüp de, hırsını yenip de, doğru sözlü olabilip emin kimse olabilmek zor da ondan... Bayağı iman kuvveti ister de ondan... Kazanç fazla, dilin kemiği yok, istediği tarafa döner, ağzını şu tarafına eğersen bu tarafa gider, bu tarafa eğersen bu tarafa gider, söyleyiverir lâfı:

“—Vallahi billahi idare etmez! Sermayesi bundan daha yukarı!”

O zaman dükkânı kapat, sermayeden aşağıya ne satıyorsun?

Yalan!

“—İşte birisi geldi de şu kadar verdi de ona bile vermedim!”

Verseydin, ben başka yerde daha ucuzunu gördüm. Yani laf. Laf diye söylüyor onları, yalan dolan ediyor. Öyle olduğu zaman... Tabii olmaz!

Amma sadûk diyor, sâdık demiyor. Sadûk demek “sadakatinde aşırı titiz” demek. Mübalağa sigası. “Emin, güvenilir” demek. Yani sen ona güvenebilirsin... İster fatura versin, ister vermesin, istersen yanında bulun istersen bulunma, malın, merak etme; yanlışını vermez, kötüsünü vermez.

Ankara’da bir tüccarın dükkânına gittim. Kulaklarımla duydum, diyor ki gelen adama;

“—Şimdi sen bana senin patronla geleceksin ya, ucuz malları bunlar daha iyidir diye göster.”

Tüccarın adamını önceden ayarlıyor. Kendisine göre ayarlıyor.

“—Onun yanında, senin patronunun yanında bu daha iyidir de, bunu satalım adama!” diyor.

Yani önceden tüccarın adamını avlamış, nasıl ayarlamışsa, aldatacak. Öyle kazançtan hayır mı gelir? Öyle Müslümanlık mı olur?

İşte çarşıda, pazarda, dükkân da olabilir, tezgâh da olabilir, semtin pazarı da olabilir, Mahmut Paşa, Beyoğlu olabilir, Fatih de olabilir... Fark etmez! İnsanın şeytana uymaması, doğruluktan ayrılmaması lazım. Ticaretine yalan katmaması lazım. Müşteriyi aldatmaması lazım.

Kâr edebilir. Kâr, ticaretinin hakkıdır. Elbette o oradan malı getirdi, zahmetini çekti, burada tezgâhlıyor; dükkâna ihtiyaç var. Çürüğü, bozulanı vardır, vergisi vardır, şusu vardır... Bir iş yapacak.

Ticaret belli şartlarla olacak. O şartlarla olduğu zaman makbul olur. Haramlardan sakındığı zaman, söylediği zaman doğru konuşunca, kendisi mal alacağı zaman malı, canını çıkartıp kötülemeyince; kendisi mal satacağı zaman haksız vasıflarla, “Şöyle güzeldir, böyle iyidir, vallaha da billaha da” diye böyle yapmayınca, alacağı olduğu zaman mülayim davranınca, borcu olduğu zaman borcuna sâdık olup verince: O tüccarın kazancı temiz, çok güzel bir kazanç olur... Son derece güzel olur.

Ama; “Ben şu adamdan bu malları alayım, aldıktan sonra senetleri ödemeyeyim, mahkemeye versin, mahkemeyi de uzatabildiğim kadar uzatayım, bir sene uzatsam, bir, iki sene uzatsam, iki sene uzattıktan sonra; “Tamam,

borcum borçtur ödeyeceğim diyeyim. Üç sene sonra ödedim mi; zaten bu kolay kolay ödenir. Üç sene de bu sattığım malı çalıştırırım. Bankadan da faizli para almaktan da daha kârlı, tamam...”

Dolandır milleti...

“—Dolandırmadım!” der şimdi o.

“—Vereceğim parasını!”

Vereceksin parasını ama senin bu yaptığın dolandırıcılık. Senin zihnindeki bu düzenin dolandırıcılık. Allah bunu bilir.

Allah hainleri sevmez, Allah zalimleri sevmez!

“—İnsanın sadakasını, zekâtını fakire verirken; fakiri bekletmesi, sadakasını geciktirmesi zulümdür” diyor bizim dinimiz, bizim peygamberimiz.

Vereceksen çarçabuk ver! Ne bekletiyorsun? Ne oyalıyorsun?

Niye yanında gezdiriyorsun fakirin hakkını? Çarçabuk ver, olsun bitsin. Bizim dinimiz böyle...

Peygamber SAS’ın tavsiyesi;

“—İşçiyi çalıştırdığın zaman önceden ücretini söyle. Ve akşamleyin alınının teri kurumadan parasını eline tutuştur!”

Dinimiz böyle diyor. Sabahleyin söyleyecek, diyecek ki:

“—Ben sana yevmiye sekiz bin lira verebilirim, beş bin lira verebilirim kardeşim!”

Akşamleyin de çalıştıktan sonra, “Al paranı!” diyecek, tıklar tıklar parayı sayacak. İşin doğrusu bu...

Ama şimdiki müslümanlar öyle değil. Neden?

Hırs... Madde, para, kazanç hırsı; işçisini dolandırmayı kâr sayıyor.

Suudi Arabistan'da çalışan bir sürü kardeşim var. Aylarca çalışmışlar. Patron hâlâ parasını vermiyor. İşçi oradan dolanıyor, buradan dolanıyor, yalvarıyor, yakarıyor, perişan oluyor. Vermiyor parayı. İslâm'ın neresinde var böyle bir şey?!

Yok! Yok ama yapıyorlar!

Onun için gözünü açması gerekir insanın. Kaşla göz arasında kese kâğıdının içine neler sokuştururlar, malın hilelisini satarlar.

Bir pabuç alırsın; bir yağmurda bir bakarsın darmadağın dağıldı. Allah Allah... Bir kumaş alırsın bakarsın, bin bir türlü, aklına hayaline gelmeyen hile. Sac alırsın, demir alırsın... Bakarsın baskülün tartısı yanlış...

Ölçüde tartıda hile yapmak, ölçüde hile yapmak, Kur'ân-ı Kerîm'de ayrı, hakkında sûre olan bir büyük günah:

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ
يَسْتَوْفُونَ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ أَلَا
يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ

(المطففين: ۱ - ۵)

(Veylün li'l-mutaffifîn. Ellezîne izektâlû ale'n-nâsi yestevfûne. Ve izâ kâlûhüm ev

vezenûhüm yuhsirûn. E lâ yezunnû ülâike ennehüm meb'ûsûn. Li yevmin azîm.) [Eksik ölçüp noksan yapan hilekârlara yazıklar olsun! Onlar insanlardan alırken ölçüp tarttıklarında tam, onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise eksik ölçer ve tartarlar. Onlar düşünmezler mi ki, tekrar diriltilecekler! Büyük bir günde...] (Mutaffifîn, 83/1-5)

“—Bu adamlar yarın büyük, dehşetli, ulu bir günde ba's olunup da hesaba çekileceklerine kâni değiller mi? Utanmıyorlar mı, Allah'ın hesabından korkmuyorlar mı?” diye Kur'ân-ı Kerîm onlara bildiriyor.

Onun için muhterem kardeşlerim; ticaret serbesttir. Serbest, güzel... Helâl ticaretimizi harama döndürtmeyelim. Haramla beslenmeyelim. Haramla ailemizi, ailemizin ahiretini berbat etmeyelim. O masum çocuklara, o zavallı hanımcağıza haramı yedir, yedir, yedir; ondan sonra çocuğundan hayır bekle, hanımından hayır bekle... Olmaz! Helâl lokma her şeyin başı oluyor.

Ayrıca bir gayrimüslim, memleketimizi sevmeyen herhangi bir kimse gelip burada bir çalışma yaptığı zaman, ölü işlere yatırım yapar. Biz de bizi diriltecek, canlandıracak, öteki milletlerin yanında itibar sahibi yapacak, güçlendirecek, kuvvetlendirecek şeyler yapmalıyız.

Şahsen ben, şöyle bir kazanç kapısı düşüneceği zaman müslümanın, yaptığı işin bir işe yarayıp yaramadığına bakmasını da tercih ederim. Öyle bir şey yapmalı ki, faydası olmalı; memlekete, müslümana faydası olmalı.

İşte böyle olmazsa, bu şartlara riayet edilmezse, yalanla dolanla ticaret yapılırsa; o kimseler fâsık, fâcir, zalim, günahkâr olur; kıyamet gününde o zümre arasında haşrolunur.

Ne yapması lazım? Allah'tan korkması lazım! İyi insan olması, doğruyu söylemesi, yalan dolan etmemesi lazım!

Tüccar alışverişine dikkat edecek, işçi işine dikkat edecek. İş saatlerine uymuyor; kendisine işveren şahıs, ortadan kaybolduğu zaman, işte kaytarıyor. Başında kamçılı ustabaşı bulunduğu zaman iyi çalışıyor, bulunmadığı zaman iş yapmıyor; yan gelip yatıyor. Ağacın altında yan gelip yatıyor.

Ah karşıdan patron geliyor, hemen kalkıyor, bir şeyler yapıyor filan görünüyor. Patron dışarıya çıktığı zaman atölyede ses seda kesiliyor, patron kapıdan girdiği zaman tangır tungur, tangır tungur faaliyet gene başlıyor... Bunların hepsi yanlış... O zaman o işçi de parasını hak etmemiş oluyor.

Memur oturmuş masasına, spor toto dolduruyor. Dışarıda adam içeri girecek;

“–Toplantı var.” diyor.

Ne toplantısı? Üç tanesi bir araya gelmiş kahve höpürdetiyor, gazete mütalaa ediyor.

“–Toplantı var! Müdür beyin yanına girmeyin toplantı var!” Ne toplantısı?

Onun için kazancın helal olması erliğin, erkekliğin, Müslümanlığın, şanındandır... En güzeli tabii insanın elinin emeği, alınının teri

ile kazandıdır. Parayı helâl ettirmeye hepimiz dikkat edelim.

Helâl para ile beslenmeye gayret edelim. Çünkü haram yersek; haramla beslenen teni ancak cehennem ateşi paklar, o kadar! Cehennemde yanmadıktan sonra o haramın tesiri ile meydana gelmiş olan vücut temizlenmez. Ancak öyle temizlenir!

Allah hepimizi dürüst eylesin. Yani bu ticaret konularında dürüst eylesin. İdarecileri de ıslah eylesin!

Bir de gizli haksızlıklar var şimdi.

“—Gizli haksızlık ne?”

İşçiler oturuyorlar; kavga, gürültü, pazarlık, grev, lokavt, bilmem ne filan... Toplu sözleşme yapıyorlar. Tarafeyn masaya oturuyor, imzaları çakıyor şunu bunu. Ondan sonra hop bir zam, bir zam, bir zam daha, bir zam daha...

Zammın tesiri ile alınacak ücretin şeyi sığırta iniyor. Enflasyon dolayısıyla yine ücretler enflasyonun altında kalmış oluyor. “Eskiden bir maaşla, bir yevmiye ile şu kadar et alabilirdim, şu kadar ekmek alabilirdim, bu kadar bilmem ne alabilirdim.” derken; şimdi bakıyorsun, alamıyorsun.

Şimdi, ben âcizane emekli oldum. Ankara’daki evi kiraya verdik. İlk kiraya verdiğimiz zaman, onunla bir altın alınıyordu, şimdi yarım altın almaya doğru inecek, belki dörtte bir altına inecek... Yani dostlar alışverişte görsün.

Bu da memleketin umumî haksızlığı! Yani değer birimleri kaypak, birileri bu işten istifade ediyor, büyük kalabalıklar da mağdur oluyor. Kim mağdur oluyor, kimden alacak hakkı; belli değil!

Büyük şirketlere bakıyorsun, çok büyük tröstlere bilmem nelere bakıyorsun, sermayeyi çok güzel arttırmışlar. İyi kâr etmişler.

“—Onlar kâr etti, millet ne oldu?”

Milletin anası ağladı, babası ağladı, mezarda kemikleri sızladı, evde çocuğu aç kaldı, açık kaldı... İşçi verem oldu, kan kustu, sakat oldu, çoluk çocuk cılız oldu, hasta oldu, bakımsız oldu. Sokaklar çamurlu kaldı, evlerimiz perişan, işçilerimizin dokuz-on onbir nüfuslu bir aile, iki gözlü bir evde filan... Böyle gidiyor. Bu da sosyal haksızlık, bu da bir başka türlü haksızlık!

Ne yapacağız? Topluca, bütün kardeşlerimizin huzuru, rahatı, temizliği için, maddî mânevî ihtiyaçlarının karşılanması için insaflı olacağız, çalışacağız. Bu haksızlıkları yok etmeye çalışacağız.

Niye bütün kardeşlerimizin asgarî bir geçim hakkı olmasın?

Niye daha güzel bir evi olmasın?

Almanya’da şimdi hangi eve gidersen, sıcak su var. Ganî; şarıl şarıl sıcak su var. İşçisinin evinde de var. Niye Türkiye’de benim kardeşlerimin evinde olmasın?

İçme suyu yok. Öyle köyler var ki içme suyu yok. Kuyularda, sarnıçlarda kurtlanmış suları içiyorlar. Onun çaresini bulmalıyız. Çamurdan, çamur banyosu yapıyoruz her gün. Dizlerimize

kadar, dizlerimizden yukarıya balıkçı çizmesi geçirmedikten sonra, şey yapmak mümkün değil. Her taraf çamur...

E modern bir devlet kurduk, hani nerde? Yıllar yılı yapmamışız. Yeni yeni mahalleler... Hani? Yol yok, iz yok, araba batar, tekeri çıkmaz, önüne hadi taş koy, kürekleri getir, bilmem neyi getir, çektiriciyi getir... Yeni yeni mahalleler...

Yirminci Yüzyıl'da çamur mahalle yapılır mı?!

Düzensiz, karmaşık, perişan, sefil... İnsanın yüreği sızlıyor sosyal bakımdan...

Şimdi Türk parasının değeri Amerikan dolarının karşısında tepetaklak! Alman markının karşısında kurşun gibi aşağıya gidiyor! Suyun içine atılmış kurşun gibi aşağıya gidiyor... Benim hakikî yüz liram Alman parasının yanında üç kuruş değerinde.

Olmaz! Keratalardan mal almam, şeyime dikkat ederim, paramı para ettiririm. Benim kendi memleketimde etim de sütüm de ekmeğim de bana yeter. Oradan alacağım şeylere bir set koyarım. "İstemem senin teybini, istemem senin şununu bununu, lüks eşyanı" derim. Oradan ticaretimi azaltırım. Kendimin ihtiyaç maddesi olan şeyleri çoğaltırım. Kendim yaparım.

Şimdi Almanın tüccarı, ustabaşı, bilmem nesi, beyler paşalar gibi yaşıyor; neden?

Biz onun malını aldığımız için! Satamazsa, bak, nasıl kıvrım kıvrım kıvrır. Bunlar da ekonominin başka tarafları.

Bunu da münevver, ekonomist, idareci düşünecek. Acıyacak millete, acıyacak ümmete; onun mağdur olmaması, rahat etmesi, çocuğunun ekmeğe yemesi, ekmeğin yanında et yemesi, meyve yemesi için çare düşünecek.

Bunun için de hepimiz çalışacağız. Bir dairenin başında, tarım bakanlığında, ticaret bakanlığında, bilmem nerde; böyle aşk ile şevk ile çalışacağız. “Çünkü benim yaptığım şu hayırlı şeyden şu kadar insan istifade edecek!” diyeceğiz. Dışarıya bir şey kaçırmamaya çalışacağız.

“—Devleti dolandırırım, nasıl olsa devlet müslüman devlet değil!”

Böyle diyor mesela.

“—Dolandırırım, şu kadar haksız kazanç elde ederim!”

Edersin ama elli beş milyonu dolandırmış oluyorsun; elli beş milyon davacı kazanıyorsun. Rûz-i mahşerde elli beş milyon karşısına gelecek; “Bunlar hazineden haksız yere şu kadar parayı çaldılar, çırptılar, şu haksız iktisabı yaptılar” diyecek. Yetimi, dolu, şusu busu; onu isteyecek.

O bakımdan, bu meselelere de önem vermeliyiz. Bu meselelere de bastırmalıyız. Bu meseleleri de idarecilerimize hatırlatmalıyız. Bu meseleleri de onlardan istemeliyiz.

Birbirimize bir düşürüyorlar bizi, bir kızıştırıyorlar, ondan sonra atı alan Üsküdar’a geçiyor. Yorgan gitti, kavga bitti. Nasreddin Hoca’nın fıkrası gibi...

Aşağıda bakmış iki kişi kavga ediyor. “Dur bakayım!” ne diyorlar filan diye geceleyin üşümek için, biraz da geceliğini göstermemek için herhalde, yorgana bürünmüş, alt kapıya gitmiş. Kavga edenler yanına gelmişler, gelmişler, yorganı bir çekmişler, pır... Hoca arkalarından koca göbeği ile koşamamış bile, bakmış kalmış. Yorgan gitmiş, kavga bitmiş. Öyle oluyor.

O bakımdan ehl-i insaf, yani şurasında, kalbinde insafı olan, elinde adalet terazisi olan herkes, müslüman kardeşlerinin, fakir halkımızın, zavallı mazlumların, tahsilsizlerin, hakkını koruyamayanların, mazlumların hakkını korumakta gayret gösterecek.

Haksız iktisap; onu yalandırarak bunu dolandırarak, kazanç sağlamayacak. Kazanç temiz olmalı, pırl pırl olmalı, sâfî olmalı ki, insan yediği zaman onun bereketini görsün.

“—Hocam tesbih çekiyorum, çekiyorum, bir feyiz alamıyorum.”

Lokman nasıl? Yediğin lokma nasıl? İyi mi kötü mü, haram mı helal mi?

Günlük yaşayışın nasıl? Sabahtan akşama harama bakarsan, akşam tesbih çekerken lezzet alınır mı? Alınmaz!

Günahlara daldığı sırada Allah insanın ilk başta ibadete olan zevkini, bağlılığını, meylini alır elinden! Şeytanın tuzağına düşmek için ilk şey bu. İbadeti sevmez, camiye gelmeyi sevmez, hadisi sevmez, hocayı sevmez, tefsiri sevmez, Kur’an okumayı istemez.

Bucak bucak kaçar belâsını bulmak üzere. Yolunu tutturmuş, az sonra belâsını bulacak demek o. En büyük felaket!

O bakımdan Allah bize helâl kazanç nasib eylesin. Doğru bir dil, doğru, iyi bir kalp nasib eylesin... Böyle bu gibi şeylere düşmememizi nasib eylesin...

b. Ey Hanımlar, Zekâtınızı Verin!

Bu ikinci hadîs-i şerif de kadınlara ait geldi.

Peygamber SAS Efendimiz, görüyorsunuz hiç kimseye hakkı söylemekten geri durmuyor. Dosdoğru söylüyor. “Ey tüccarlar, doğru olun, doğru olmazsanız, şu zümreden haşır olursunuz!” diyor. Sıra geldi kadınlara...

Kadınlara da ne buyurmuş:³

يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ وَلَوْ مِنْ حُلِيِّكُنَّ فَإِنَّكُنَّ
أَكْثَرُ أَهْلِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حم. ت. ن. ك. حب. عن زينب امرأة عبد الله ب ن مسعود؛ طب. ع ن جمرة بنت قحافة)

RE. 501/9 (*Yâ ma'shere'n-nisâi, tesaddakne ve lev huliyyikünne, feinnekünne eksere ehli cehenenneme yevme'l-kiyâmeti.*)

³ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.32, no:575; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.363, no:27093; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.375, no:3211; Neseî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.V, s.380, no:9200; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.77, no:5144; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.260, no:7; İbn-i bî Şeybe, *Musanef*, c.I, s.260, no:250; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.352, no:3448; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.645, no:8784; Abdullah ibn-i Mes'ud'un hanımı Zeyneb RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.395, no:45077; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.422, no:26339.

(*Yâ ma'shere'n-nisâi*) “Ey kadınlar topluluğu, ey hanımlar topluluğu! (*Tesaddakne*) Zekâtınızı, sadakanızı verin!” Kadının da zekâtı, sadakası var. (*Ve lev huliyyikünne*) “Süs, ziynet eşyalarınızdan da olsa, borcunuz olan sadakayı, yani zekâtı ve hayr ü hasenâtı yapın!” Yapması lazım kadınların da...

Yapmazlarsa: (*Feinnekünne eksere ehli cehenenneme yevme'l- kıyâmeti*) “Çünkü sizler, kıyamet günü cehennem ehlinin ekseriyetini teşkil ediyorsunuz!”

Cehennem ahali kimlerdir? Gösterildi Peygamber Efendimiz’e: Ekseriya kadınlardır.

Neden? Süslenir, taranır, donanır, boyanır, Paris’ten gelen parfümleri sürünür. Geçtiği yerden on dakika sonra geçsen buradan bir kadın geçmiş, anlarsın. Tazı olmaya lüzum yok. Yani gayet güzel, kokusu kalır orada. Kim bilir kaç paraya alırlar o kokuları, bilmem neleri.

Tırnaklar uzanır, iyi görünsün diye boyanır, dudaklar boyanır, kirpikler takılır, şuradan sürme, buradan çekme, oradan kıyırma; allıklar, üstüne pudralar, gece kremleri, gündüz kremleri; dışarı çıkarken, şöyle berberde altı aylık ondülasyon permalar bilmem neler...

“—Eee! Ne oluyor?”

Cehennem hazırlığı! Cehennem hazırlığı!

“—Neden?”

O süsleri başka erkekler kendisine baksın diye yapıyor.

Eteğin kenarı yırtmaçlı, çorap gayet ince olacak.

“—Etme hatun, şu kalın çorabı giy.”

“—Ayıplarlar. İnce olacak. Öyle kötü bacağı bile, giydiği zaman iyi gösteren cinsten olacak.”

Ondan sonra ne şeytanlıklar bulurlar? Ne modalar çıkartırlar?

Neresini güzel gösterelim, nasıl gösterelim?

Ön yüzünden bakarsın, giyim gibi, arka yüzünden bakarsın belinden aşağısına kadar boş; yukarıdan bakarsın bir türlü, aşağıdan bakarsın bir türlü...

Yaz demezler, kış demezler. Kışın bir moda çıkar, mini etek; dizleri mosmor, kadınlar mini etekle gezer. Bir babayiğit çıkıp da, “Kış gününde ben üşüyorum, şunu kapatayım!” diyemez.

Neden? Moda üstatları; “Bu sene kısa etek modadır!” dedikleri, buyurdıkları için kısa etek giymek zorunda... Dizleri morarsa, romatizma olsa da, akşamleyin eve vardığı zaman hapları yutsa da kısa giyecek!

Uzun giymiş kadın, başını da örtmüş, maxi manto modası zamanında. Yanından geçenler bakıyorlar, ben de duyuyorum.

Diyor ki;

“—Moda olan mantoyu giymiş, maxi manto. Tamam, uzun.

Ama başını niye örtmüş?”

Çünkü, modada bir yeri örtse bile maksat tesettür için örtünmek olmadığından, öbür

tarafı illa açacak. Eteği uzun olsa bile, cırt bu tarafa kadar yırtmaçlı olacak ki, onun Allah korkusundan örtündüğü sanılmasın! Kıyafetinin şeytanî olduğu anlaşılсын diye kenarından ille yırtmacı olacak.

Ne hileler, ne oyunlar...

Avrupa'nın, Paris'in, İtalya'nın, Almanya'nın Byers modelleri, Burada modelleri; hepsi bu iş için çalışır. Aklı başında bir insan da çıkıp da, "Benim dinimin, inancımın gereği olan örtünme şu şekildedir, şu tarzda giyinirim!" diyecek olsa; herkes yorgun öküzün sabana baktığı gibi bakar ona...

"—Bu ne böyle öcü gibi?"

Gazeteler de aleyhine yazar, "Öcü gibi" diye. Ondan sonra genç kız da örtünmeye utanır, başını örtmeye utanır. Allah'tan utanmaz, arkadaşlarından utanır. Azabından korkmaz Allah'ın, başkaları ayıplayacak diye korkar.

Onun için, ekseriya cehennem ahali kadınlarından olacak. Öyle olacağını Peygamber Efendimiz'e Allah göstermiş celle celâlüh.

"—Cehennem bana gösterildi, bir de baktım ki; cehennem ehlinin, ahalisinin çoğunluğu kadınlar!" buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Pekiye, cehenneme düşmemek için ne yapması lâzım? İnsanın iyi müslüman olması lâzım! Farz olan ibadetlerini yapması lazım. Burada hangisini söylemiş; zekât vazifesini söylemiş.

Zekâtınızı verin, sadakanızı verin. Ziyet eşyalarınızı bozdukmak suretiyle de olsa verin. Çünkü belli bir seviyenin üstüne ulaşmış, zenginleşmiş olan bir kadının da ziyet eşyalarından dolayı, kendi malıdır, ona da zekât vermesi lazım.

“—Bilezikleri koluna takıyor takıyor; hiç zekât vermiyor.”

“—Olmaz! Hesaplayacak altınını, gümüşünü; onun zekâtını verecek.”

Eğer öyle yapmazsa ahirette hesabı var, azabı var. Onu hatırlatıyor Peygamber Efendimiz. Sevdiği için, ümmetinin selâmetini istediği için, vazifesi ihtar etmek, duyurmak, bildirmek olduğu için bildiriyor. Yapan kurtulur. Yapmayan kendisi bilir.

Yapacak tabii. Herkesin yapması lâzım geliyor.

Tabii burada şimdi, kadınlara hitap oldu diye, erkekler böyle yapmasın mânâsını hiç kimse çıkartmamıştır inşaallah. Yani “Ey kadınlar topluluğu siz zekâtınızı, sadakanızı verin; cehennem ehlinin ekseriyeti kadınlar olacak” diye de;

“—Tamam, biz erkekler kurtulduk!” diyemez erkekler.

Erkek de zenginse o da sadakasını verecek, zekâtını verecek, o da Allah’ın emirlerini tutacak, gayrete gelecek.

c. Ehl-i Kitaba Muhalefet Edin!

Diğer hadîs-i şerif... Ebû Ümâme Hazretleri'nden bir hadîs-i şerif... Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:⁴

يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ حَمِّرُوا وَصَفِّرُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ
الْكِتَابِ تَسْرَوْلُوا وَاتَّزِرُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ
الْكِتَابِ تَخَفَّفُوا وَانْتَعَلُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ
الْكِتَابِ قُصُوا سُبَالَكُمْ وَوَفِّرُوا عُنَانِيكُمْ
وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ

(حم. طب. ض. عن أبي أمامة)

RE. 501/10 (*Yâ ma'şere'l-ensâri, hammirû, ve saffirû, ve hâlifû ehle'l-kitâb; teservelû, ve'tezirû, ve hâlifû ehle'l-kitâb; tehaffefû, ve'nte-ilû, ve hâlifû ehle'l-kitâb; kussû sübâleküm, ve veffirû usânîneküm, ve hâlifû ehle'l-kitâb.*)

(*Yâ ma'şere'l-ensâr*) “Ey ensar topluluğu!”

Ensar ne demek? Peygamber SAS Hazretleri'nin sahabelerinin Medineli olanlarına *Ensar* denir.

---

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.264, no:22337; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebir*, c.VIII, s.236, no:7924; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.214, no:6405; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.230, no:8576;

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.658, no:17257; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.401, no:26297.

Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere'ye hicret ettiği zaman, hicreti emir de etti. Sahâbe-i kirâm yerlerini yurtlarını terk ettiler. Mekkeli olan bile terk etti, gitti. Hicret etti, Medine'ye gitti. Hicret edenlere ne denildi: Muhacirler, muhacir... Hicret ettiği için büyük sevap kazandı.

Neden? Allah emretti, Rasûlüllah emretti; "Küfrün olduğu yere gitmeyeceğiz, İslâm'ın olduğu yere gideceğiz" diye oraya topladıkları, emir öyle olduğu için, o hicretlerinden dolayı büyük sevap ve mertebe kazandılar muhacirler.

O muhacirler evini sırtında götüremezdi ki... Malını götüremezdi ki kamyonla yüklesin götürsün. Müşrikler bırakmazlardı ki...

Kesesini yanına almış Süheyb-i Rûmî Hazretleri; parasını yani. Kazancını yanına almış, giderken peşine bir düştüler: Bir sürü ayak takımı, edepsiz, baktı ki bir kalabalık arkasından geliyor, siperlendi bir yere, okunu eline aldı, seslendi;

"—Bana bakın, ne istiyorsunuz siz benden?"

Dediler ki:

"—Yâ Süheyb sen bizim aramıza geldin, burada çalıştın, para kazandın." Sanatkârdı kendisi, elinin hünerleri vardı. "Şimdi paraları toplamışsın, bizden kazandığın paraları aldın gidiyorsun!"

Peygamber Efendimiz'in yanına doğru, Medine'ye doğru gidecek.

"—Öyle şey olur mu? Paralarımızı aldın gidiyorsun!"

Paralar onların değil, yani kâfirin mantığına bak.

Öteki elinin emeği ile iş yaptığı için kazanmış ama ona bile göz dikiyor. Hain, insafsız.

“—Sizin istediğiniz para mı?” dedi, savurdu attı keseyi, savurdu attı paraları. “Alın!” dedi.

Onlar hemen saldırdılar paraya. O da yürüdü geldi Medine-i Münevvere’ye... Parayı filan bıraktı.

Peygamber SAS Efendimiz ne buyurdu?

“—Süheyb kazandı, Süheyb kazandı, Süheyb kazandı!” buyurdu.

Evet, paralar gitti; ama Allah yolunda gitti. Peygamber Efendimiz’e kavuştu, Peygamber Efendimiz’in yanına geldi, hicret etti ya... Yoksa ötekiler hicrete müsaade etmezlerdi. Oklarını, kılıçlarını almışlardı; saldırlardı.

Evet, Süheyb-i Rûmî Hazretleri de ok atmakta mahirdi, üç beşini haklardı ama: O kalabalığa dayanamazdı. Sonunda orada şehid olurdu yani hicret edecekken. Parayı verdi. İmanını, canını selâmetle Medine-i Münevvere’ye attı, getirdi.

O zaman ne olmuş oluyor?

“—Süheyb kazandı!” dedi Peygamber Efendimiz; elbette Süheyl kazandı.

Ne olacak fâni dünyanın parası pulu? Onu bile taşıtırmadılar. Peki, malı mülkü? Hiç taşıtırmazlardı. Kolay taşınabilen parayı bile taşıtırmayanlar müsaade etmezlerdi. Çünkü küstahtı, haksızdı, zalimdi, gaddardı Mekke’nin ehli olanlar!

Tabii Medine'ye gelenler Mekke'de zengin bile olsa, Medine'de fakir düştü. Mekke-i Mükerra'de evi, barkı, konağı bile olsa; Medine-i Münevvere'de kaldı evsiz, yurtsuz, barksız... Onlara Medine'nin ahalisi kucak açtı. Onlar zaten davet etmişlerdi Rasûlüllah Efendimiz'i, onlar yardımcı oldular.

Onun için, *Ensar* ne demek? Yardımcılar demek.

Ötekiler muhacir, bunlar ensar. Yani o muhacirlerin elinden tuttular, desteklediler, yardım ettiler; mal verdiler, ev verdiler, barındırdılar. Allah'ın rızasını kazandılar. Allah'ın Kur'ân-ı Kerîm'deki methine mazhar oldular.

Âyet-i kerîmelerde Allah-u Teâlâ Hazretleri ensarın bu misafirperverliğini, bu bağına basma işlemini, bu kardeşlerini kollama işlemini, fevkalâde methyledi. Onun için *Ensar* adını alıyor.

O ensara, Medine ahalisine Peygamber Efendimiz SAS ne buyurmuş bu hadîs-i şerifte?

“—Ey Ensâr topluluğı! (*Hammirû ve saffirû*) Kınalayın sakallarınızı, sarı renge boyayın, kırmızı renge boyayın! (*Ve hâlifû ehle'l-kitâb*) Ehl-i Kitab'a muhalefet edin!”

Peygamber SAS Hazretleri'nin hadîs-i şeriflerinde beyaz sakalı boyama tavsiyesi var. Birçok hadîs-i şeriflerde bu tavsiye var. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in yaşlı babasını getirmişler, böyle bembeyaz. Hz. Ebû Bekir Efendimiz'e de babasının sakalını boyamasını emretmiş Peygamber Efendimiz.

Kendisi boyamamış, çünkü boyamaya ihtiyacı yoktu. Sakalı ekseriyetle siyahtı. Birkaç tane, sayılı, yirmiden az beyaz teli vardı sakalında... Ama beyazlaşmış olan sakalların kınalanmasını, boyanmasını tavsiye ediyor.

Siyaha boyamak doğru değil. Ancak gazilerin, düşmanların karşısında genç ve heybetli görünmesi için siyaha boyaması oluyor. Aksi takdirde doğru değil. Ama kınalamak, boyamak tavsiye edilmiştir hadîs-i şerifte. Burada da o tavsiye ile karşılaşıyoruz.

(*Hammirû*) “Kırmızılaştırın sakallarınızı! Yani kınalayın. (*Ve saffirû*) Sarılaştırın! Yani o, işte keten denilen şeyle o renge boyattırın sakallarınızı. (*Ve hâlifû ehle’l-kitâb*) Böylece Ehl-i Kitab’a aykırı davranın, muhalefet edin, onlardan farklı olun, onlar gibi yapmayın!” diyor. Muhterem kardeşlerim!

Fırsat gelmişken belirteyim ki biz müslümanlar; her şeyimiz kendimize öz, hâlis, kendi şahsiyeti olan insanlarız. Giyimimiz, kuşamımız, örfümüz, âdetimiz, âdâb-ı muaşeretimiz, düğünümüz, evlenmemiz, selamlaşmamız, oturmamız kalkmamız, bir meclise girmemiz çıkmamız, ticaretimiz... Her şeyimiz başkadır.

Nasıldır yani? Allah’ın istediği gibidir, Rasûlüllah’ın istediği gibidir. Ehl-i Kitab’ın da daha başka türlü. Onlar da örfleri, âdetleri nasılsa başka türlü yol tutturmuşlar. Bize onlara uymak yasak! Allah yasak etmiş.

(*Hâlifû ehle’l-kitâb*) “Ehl-i Kitab’a muhalefet edin, onlara aykırı gidin; onların yaptığı gibi

yapmayın!” diyor Peygamber Efendimiz burada da.

Dikkat edin bak daha kaç şeyi söyleyecek; “Sakallarınızı boyayın” diyor. Onlar demek ki boyamıyorlarmış. Böyle koca sakallarla... Şimdi de görüyorsunuz böyle en büyük papazlarının, patriklerinin sakalları tâ aşağılara kadar, kocaman ve beyaz...

Öyle değil! Boyanacak; Peygamber Efendimiz’in tavsiyesi bu... (Ve hâlifû ehle’l-kitâb) “Ehl-i Kitab’a muhalefet edin! Aykırı gidin!”

(Teservelû) “Şalvar giyin, altlık giyin, alt şalvarı giyin; (ve’ttezirû) ve üstünüze gömlek giyinin! (Ve hâlifû ehle’l-kitâb) Ehl-i Kitab’a muhalefet edin!”

Onlar şöyle bir örtüyü fırt, dolarlardı. Romalıların kıyafetlerini filan biliyorsunuz. Yani muhtelif vesilelerle görmüşsünüzdür tarihî kıyafetlerini. Bir örtü, oturdukları kalktıkları zaman orası burası görünürdü, açılabilirdi. Onun için, biz tesettürlü bir kavim, tesettürlü, hayâlî bir ümmet olduğumuz için biz oramızı buramızı göstermeyiz.

Adamlar böyle bir karışık bir şeyi mayo diye giyerler. But, karın, diz, göbek, uyluk, göğüs meydanda... Çıkarlar, pazu şişirirler, halter kaldırırılar, bilmem ne; vücut güzelliği...

Biz öyle yapmayız. Bizim vücudumuzun, erkeğin göbekten dize kadar kısmı haramdır. Orasını göstermeyecek; örteriz biz, kapatırız. Ondan sonra; iyi örtünmesi için Peygamber Efendimiz ne diyor:

“–Şalvar giyin, altınıza don giyinin yani ve üstünüze gömlek giyinin, sadece öyle bir örtü bürünmekle, Ehl-i Kitab’ın o zaman yaptığı gibi, giyindiği gibi sadece bir bornoz sarınır gibi, sadece bir hamam peştamalı sarınır gibi gezmek suretiyle yapmayın! Onlar gibi yapmayın, onlara muhalefet edin!”

“–Neden?”

Biz tesettürlü, hayâlî, edepli, ahlâklı bir kavmiz.

“–Nerede kaldı şimdi?”

Masal gibi kitaplarda kaldı. Sen hele bir yaz gelsin de gör! Şimdi hava soğuk olduğu için millet paltosunu giymiş. Kadınlar da giymiş, başlarını da örtmüş ama hele bir yaz gelsin de gör, bir Ege tarafına git, bir Antalya taraflarında dolaş; alimallah, anadan babadan doğma, üryan dolaşıyorlar. Anadan babadan doğduğu gibi küçük çocuğun, üryan dolaşıyor.

Bizim arkadaşlar görmüş. Bizim Alanya’ya bir seyahatimiz oldu; ben görmedim. Arabada, benim arkamda oturanlar görmüşler. Diyor ki;

“–Herhalde bir aile idi. Tam takım. Yani baba, ana ve çocuklar üryandı!”

Alanya yolunda, Antalya’dan Alanya yolunda.

“–Neden?”

Hava sıcak, yan taraf deniz... Artık mayoya filan gerek duymuyorlar.

Şimdi milleti nasıl alıştıyorlar?

19. Yüzyıl’ın başında Avrupa plajlarındaki kıyafetleri arşivlerden çıkartıp bakacak

olursanız, dantelli, fırfırlı, kollu, bacaklı; mayolar öyle başladı. Denize girerken ilk önce kollu, bizim iç fanilaları gibi, kollu fanilalar gibi, diz altına kadar... Kadınların da fırfırlı, bilmem neli kıyafetler filan... Böyle görürsünüz.

Sonra bunlar yavaş yavaş kısaldı. Kollar kısaldı, bacaklar kısaldı, yukarıya çıktı. Ondan sonra göğüsle karın arasındaki kısım açıldı. Ondan sonra bunlar da küçültüldü. Ondan sonra bikiniler çıktı. Ondan sonra yokini çıktı.

Yokini ne demek?

“–Üst tarafı yok” demek. Bu sefer üst tarafı yoklar çıktı.

O da az geldi azgınlara! Bu sefer alt taraf yoklar çıktı. Ve onların memleketinden bizim memleketeye bulaştı!

Biz daha çok para kazanacağız diye memleketimizin en güzel koylarını, körfezlerini turizm belâsına, çıplaklar kulüplerine kiraladık! Para yetmiyor çünkü! Zıkkımlanacağız ya! Zıkkımlanmak için para yetmediğinden, memleketimizin en güzel yerlerini turistlere verdiler.

“–Müşteri velinimetimdir.” deniliyor ya. Yani dükkânlarda yazar: ‘Müşteri benim velinimetimdir. Onun sayesinde geçimimi sağlıyorum.’ diye.

Şimdi en büyük hüner, turistin pabucunun altını yalamak! Pabucu varsa... Ekseriyeti baldırı çıplak ama markı cebine koydu mu, bir tane mark; 735 lira! 765 lira!

Adam bir tane marka orada bir otobüsle iki durak gidip iniyor ancak. Bizim memlekette her şeyi yapıyor. On mark oldu mu 7000 küsur lira! Buraya geldi mi bedava, sahipsiz bir memlekete gelmiş gibi oluyor. Koyuyor markları cebine, geliyor.

Biz de turist gelecek, döviz gelecek diye davulla, zurnayla seviniyoruz. Eskiden davulla zurnayla hacca uğurlardık, bir de erlerimizi askere uğurlardık. Askerlik vazifesini yapacak, cenge gidiyor, düşmanla savaşacak diye.

Şimdi adamlar gelecek diye en güzel yerleri verdik. Bir de oralara tel örgü çekmişler adamlar şimdi. Tel örgünün üstüne de yazmışlar, öyle dokundu ki bana:

(*Keep out*) “Uzakta dur, yaklaşma! Yakarım ha!” gibi.

Ne yapacaksa? Yani tel örgüye bile yaklaşmak yok.

Antalya’da gittik; İstiklâl Harbi’nin gazisi bir arkadaşımızın babası, burasında istiklâl madalyası, orada yapılan bir merasime kapıdan sokmamışlar içeriye. Bu memleketi kurtarmış adam, bu memlekette, kendi memleketinde öbür tarafa gidememiş.

Bu şaşkınlıktan bakalım ne zaman kurtulacağız? Ne oyunlar dönüyor, bakalım bunlardan ne zaman kurtulacağız? Allah akıl fikir versin!

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor, biz ne yapıyoruz?

Bir de Müslümanlığı kimseye bırakmaz, bana da bırakmaz! Size de bırakmaz. Bana da ne der:

“—Dar kafalı!” der.

Ama Peygamber Efendimiz’e ne diyecek bilmem!

“—Şalvar giyin, gömlek giyin, Ehl-i Kitab’a muhalefet edin!” diye emrediyor Peygamber Efendimiz. Ona da mı “dar kafalı” diyecek?

Müslümansa, insafı varsa ona da öyle der mi, diyebilir mi? Derse ne olur? Kâfir olur! Peygamber Efendimiz böyle demişken ona muhalefet ederse, sünnete muhalefetten bile kâfir olur. Dinden, imandan çıkar gider!

Allah bizi Peygamber Efendimiz’in yolundan, izinden, şefaatinde ayırmasın...

(*Tehaffefû, ve’nteilû*) “Mest giyin, pabuç giyin, şıpidik terlik giyin! Yani ayaklarınız çıplak olmasın.” diyor Peygamber Efendimiz. “Mest giyin veyahut na’lin giyin! (*Ve hâlifû ehle’l-kitâb*) Ehl-i Kitab’a muhalefet edin!”

Demek ki, onlar baldırı çıplak dolaşıyorlarmış o zaman. “Onlara muhalefet edin!” buyuruyor.

Şimdi adamlar tam baldırı çıplak dolaşüyor. Meşinden bir don giymiş, dizinden iki karış yukarıda. Yağlı pehlivanlar vardı eskiden, kispetlerini yağlardı. Yağın içinde girip her taraflarını yağlardı, Kırkpınar güreşlerinde... Güreşmek için. Onlar gibi giydiği şey, poposundaki şey pırıl pırıl yağlı, geziyor.

Bizim millet de ona heves etmiş. Kardeşlerimiz kot giyecekler. Fabrikadan çıktığı gibi

giymiyorlar! Hadi bakalım al eline fırçayı, yıka babam yıka! Fırçala babam fırçala! Dizlerini yıprat beyazı çıksın, ondan sonra giyiyor.

Vallahi ben buna hiç akıl erdiremedim! Üniversite hocası oldum ama demek benim hakikaten kafam dar, hakikaten dar! Sen yeni kumaşı al, fırçalaya fırçalaya, uğraşa didine, yıprat; ondan sonra giy. Her tarafı beyazlansın... Eh, akıl!...

Allah insanı şaşkırtmasın. Allah akıl nimetinden insanı mahrum etmesin. Sübhanallâh!

(Kussû sübâleküm) “Bıyıklarınızın uçlarını kısaltınız! *(Ve veffirû usânîneküm)* Sakallarınızı uzatınız! *(Ve hâlifû ehle'l-kitâb)* Ehl-i Kitab’a böylece muhalefet ediniz!”

Kaç defa bakın, “Ehl-i Kitab’a uymayın, ona muhalefet edin, ondan aykırı olun!” diyor? Müslümanın ana prensibi kendi şahsiyetini korumasıdır! Sakalda da, bıyıkta da, giyimde de, kuşamda da, pabuçta da olsa kendi şahsiyetine göre giyinmesidir! Ötekisine uymamasıdır!

Kot pantolon Amerikan modası; japone kol Fransız modası; bıyık düblat bıyık, tıraş alaburus, bilmem ne... Bunun müslüman gibi olanı neresi?! Müslüman tipi nerede? Nasıl bıraktı millet?

Eski ümmetlere Allah’ın peygamberleri pırıl pırıl ahkâmı getirmişler:

“—Biz sizin Allah’ın peygamberiyiz; gönderdiği, size gönderdiği peygamberiz! Allah’ın emri şudur, budur...” diye söylemişler.

Eski ümmetler de demişler ki:

“—Sizin sözünüzle biz babamızın yolunu bırakmayız!”

Benim şimdi anlayamadığım şey, Hocamız da böyle söylerdi hutbede rahmetullahi aleyh:

“—Yahu bizim babamızın yolu güzelken, doğruyken, haklıyken, biz dışarıdan gelme modalara niye bu kadar çabuk kapıldık? Doğru yolu bırakmakta niye bu kadar vefasız olduk biz, çarçabuk hemen bırakıverdik?”

Eskiler eğri yolu bırakmakta bile bu kadar vefasızlık etmemişler. Yani, “Babam yanlış yoldaymış!” deyip doğru yola gelmekte bile nazlanmışlar. Biz doğru yolu bırakmakta, neredeyse şıkıdım şıkıdım oynayarak gideceğiz.

Onun için, Ehl-i Kitab’a muhalefet etmek ana bir fikirdir, ana fikir! Ona göre hareket edin!

Niye böyle yapıyorsun?

“—Ehl-i Kitab’a benzemeyeyim diye. Var mı bir diyeceğin?”

“—E güzel oluyor, çirkin oluyor...”

Güzellik benim nazarımda Peygamber Efendimiz’in sünnetine uymaktır!

“—O zaman beğenmezler, şöyle yapmazlar... Sen onların beğenilmeyecek her şeyini nasıl beğendin?”

Saçı sakalına karışıyor, bıyığı sakalına karışıyor. Bıyıkları dönüyor, ağzının içine giriyor. Sakalları oradan fışkırıyor, kulaklarının arasından çıkıyor.

Sen onun sakalını beğeniyorsun. Sonra bu kot pantolon meselesine bakıyoruz, alt tarafı yırtılmış, püsküllü şeyler de var, modası da var. Yani böyle kumaşı alsan, cart, ayırsan; püskülleri, saçakları çıksa. o tarzda... Kıvırmamışlar, dikmemişler, öyle giyiyorlar. Sen onun püsküllü, yıpranmış, dar modasını beğeniyorsun, orası açık, burası bilmem ne modasını beğeniyorsun...

Hippilerin aleyhine konuşacak oldum bir yerde. Şöyle adam döndü baktı dükkânda bana:

“—Sen onların ne kadar yüksek insanlar olduğunu biliyor musun?” dedi.

“—Yaa! Ne kadar yüksekmiş?!” dedim.

“—Onların çoğu üniversiteli.” dedi.

İsterse on tane üniversiteyi bitirsin! Cemiyetin dejenere olmuş tipi; nizam, kaide, ahlâk tanımıyor; mağalarda kadınlı erkekli, hayvanlar gibi yaşamayı tercih ediyorlar. Üniversiteliymiş!

Bizim de var kaç tane üniversite diplomamız!

d. Sadaka ile Kazancınızı Temizleyin!

Peygamber SAS burada buyuruyor ki:⁵

---

⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.156, no:2890; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.IV, s.6, no:16180; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.7, no:2141; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.355, no:908; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.21, no:22637; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.293, no:1391; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.126; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.90, no:1754; Kays ibn-i Ebî Gazve RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.47, no:9439.

يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ إِنَّ هَذَا الْبَيْعَ يَحْضُرُهُ اللَّغْوُ
وَالْحَلْفُ فَشُوبُوهُ بِالصَّدَقَةِ

(حم. د. ن. ه. ك. ق. عن قيس بن أبي غرزة)

RE. 501/ (*Yâ ma'şere't-tüccâri. inne hâze'l-bey'a yahduruhu'l-lağvu ve'l-halfu, feşevvibûhu bi's-sadakati.*)

(*Yâ ma'şere't-tüccâri*) “Ey tüccarlar grubu, (*inne hâze'l-bey'a yahduruhu'l-lağvu*) bu alış-verişe gereksiz, boş sözler, doğru olmayan sözler, (*ve'l-halfu*) ve yeminler karışır bazen. İstemeseniz de dikkat etseniz de karışır. (*Feşevvibûhu bi's-sadakati*) Onun için sadaka vermek suretiyle bu eksikliği, bu karışıklığı izale edin, telafi eyleyin!”

Demek ki tüccarın biraz cömert olması lazım.

e. Evlenmeye Gücü Yeten Evlensin!

Bir hadîs-i şerif-daha okuyacağım, keseceğim.

Bu da gençlere... Yani kadınlara, tüccarlara; hepsine bu hafta hadîs-i şeriften nasihat çıktı.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ
فَلْيَتَزَوَّجْ فَإِنَّهُ أَغْضَّ لِلْبَصْرِ وَأَخْصَنُ لِلْفَرْجِ وَمَنْ لَمْ
يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ

(سعید بن منصور حم. خ. م. د. ت. ن. ه. ح. ب. ع ن ابن مسعود)

RE. 502/2 (*Yâ ma'sere's-şebâbi, meni'stetâa minkümü'l-bâete fe'l-yetezevec, feinnehû egaddu li'l-basari, ve ahsanü'l-ferci; ve men lem yestati', fealeyhi bi's-savmi, feinnehû lehû vicâün.*)

(*Yâ ma'sere's-şebâbi*) “Ey gençler topluluğu, (*meni'stetâa minkümü'l-bâete fe'l-yetezevec*) sizden evlenemeye güç yetirenler evlensin!”

---

⁶ Buhârî, *Sahih*, c.XV, s.496, no:4677; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.173, no:2485; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.425, no:2210; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.438, no:1835; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.378, no:3592; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.296, no:8236; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.177, no:2165; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.263, no:5319; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.24; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.380, no:5476; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.6, no:3987; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.122, no:5192; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.229, no:219; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.63, no:115; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VI, s.169, no:10380; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.184, no:1461; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.III, s.412, no:894; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.290, no:8214; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LV, s.35, no:11589; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.158, no:1193; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.272, no:44408; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.408, no:26310.

Hoşuna gidecek, şimdi “Bu hoca iyi!” diyecekler gençler bana. “Evlenmesin!” deseydi onu okuyacaktım. Peygamber Efendimiz diyor:

“—Ey gençler, ey delikanlılar...” *Şebâb* demek; yirmi yaş civarında, ondan daha genç filan, delikanlılık çağı yani. Tıfıl, tufûliyet zamanından büyümüş, buluğa ermiş kimseler, genç, delikanlı diyelim.

“—Ey delikanlılar sizden güç yetirenler evlensin! (*Feinnehû egaddu li'l-basari*) Çünkü bu gözü korumak için daha uygundur. (*Ve ahsanü'l-ferci*) Namusu korumak için daha koruyucu bir tedbirdir.”

(*Ve men lem yestati*) “Kim evlenmeye güç yetiremezse, (*fealeyhi bi's-savmi*) o zaman güç yetiremeyen o gençlere, o delikanlılara da oruç tutmak uygun düşer. Onlar da çok oruç tutsunlar. (*Feinnehû lehû vicâün*) “Çünkü bu oruç tutmak âdetâ bir çeşit sanki hadımlaştırma gibidir. Çünkü insanın karnı aç oldu mu şehveti sakın olur.”

O zaman akli midesinde olur:

“—Ah birazcık lokma olsa da yesem de, ah bir kızarmış et, birazcık yanında ekmek, ufacık tefecik bir piliç, içine birkaç tane pirinç kâfi, fazla istemem filan...”

Aklı fikri yemekte olur. Aklı yemekte olduğu için kötü taraflara kaymaz. Onun için, “Çok oruç tutsun!” diyor Peygamber Efendimiz öyle kimselere.

“—Ama evlenebilen evlensin! Bu, gözü korumak için daha uygundur.” diyor.

Mahallenin çocukları mahallede kestirdikleri insanın camına bakarlar. Gece bakarlar, gündüz bakarlar. Köşe başında zincir çevirir. Niye çeviriyor? Karşıdaki camı gözlüyor, bekliyor. Yani maksadı karşıdaki camı gözlemek. Filancanın hizmetçisini ayartmak, falancanın kızını şey yapmak... O bakıştan daha başka kötülükler, işaretler başlıyor, işaretlerden daha kötüye gidiyor.

Böyle olmayacak!

“—Namusun korunması için, gözün şey yapılması için, harama bakmaması için evlenin!” diyor Peygamber Efendimiz. Çünkü evlenilmezse ortaya çıkacak felâketler çok daha fazladır. Eh, genç yaşında çocuğu evlendirirsin. Tamam, evlilik de buymuş, biter. O da çoluk çocuğuna bakar. Onları büyütmele meşgul olur, ciddi insanlar olur.

Yirmi yaşına gelir, yirmi beş yaşına gelir, askerlik yapsın, ihtisas yapsın, otuz yaşına gelir evlendirmezsin... Bir de Amerika’ya gitsin gelsin, ihtisasını tamamlasın, evlendirmezsin, otuz beş yaşında gelir, Amerika’dan otuz altı yaşında döner, gelir. Ondan sonra hadi bakalım kız arayalım, bilmem ne filan... Bakarsın adamda pek öyle evliliğe filan bir şey yok.

Neden?

Başka yollara alıştı da ondan! O vakte kadar, on iki yaşından kırk yaşına kadar yirmi sekiz yıl ne yaptı?

Günah işledi. Ondan sonra evlenecek. Onu beğenmez, bunu beğenmez, boyu 1.82 olsun... Saçları sarı olsun. Teni şöyle olsun. Ölçüleri böyle olsun. Tahsili şu olsun, bilmem nesi bu olsun... Artık sen onları kaydet deftere. Git fabrikalarda, Mahmut Paşa'da, dükkân dükkân dolaş, ara; siparişine uygun bir eş.

Olmaz! Namuslu bir kimseyi gördü mü, iyi bir aile olacak kimseyi gördü mü; evlenecek. Kız da evlenecek, erkek de evlenecek. Çarçabuk evlenecek ki iş ciddi olsun. Bu gençlerin problemi bitsin, namus meselesi ayaklar altına alınmasın, günahlar yapmasın.

Ama öyle olmuyor, evlenme gecikiyor. Bir kere üniversitenin sonuna kadar gecikiyor.

Şart mı? Hayır! Şart değil! İstersen liseden evlendirebilirsin.

“—Ama hocam, tahsili, şusu busu bilmem ne?”

Ben hiç senin lafını dinlemem bile. Peygamber Efendimiz erken evlendirmeyi tavsiye ediyor.

“—Senin paran var mı?”

“—Var.”

Kendinle beraber çoluk çocuğunu da biraz geçindirebilir misin? Çocuğunu sokacağıın böyle bir daire filan var mı? Evlendir. On üç yaşında evlendir, on beş yaşında evlendir, genç evlendir!

Avrupalılar şimdi buna karşılık diyorlar ki; “İnsanın en verimli çağı buluşa erip de evlenmediği, evliliğe kadar arada geçen zamandır. O zaman çok verimli olur!” Çünkü şiir yazar, saz çalar, keyif yapar, âşık olur, bilmem ne yapar... O zaman verimliymiş çağ.

O Avrupalının kafası yamuk. Bizim kafamız, bir insan on üç, on dört yaşında evlendi mi bu iş biter, ondan sonra verimli olur, ondan sonra adam olur. Ondan sonra bakarsın ciddi ciddi işine gider. Ciddi ciddi iş yapar. Ciddi Ciddi kitap yazar.

Bizim alimlerimiz hep öyle erken erken evlenmişler; ne güzel eserler yazmışlar. O problemi halletmişler, öyle bir problemleri olmamış. Günaha da girmedikleri için ilimleri de çok olmuş, hafızaları da kuvvetli olmuş.

Büyük evliyâullahtan birisi, yanında müridi, gidiyorlar yolda. Müridi bakıyor ki, karşıdan bir delikanlı geliyor; yüzü kıpkırmızı, levent gibi yakışıklı, kaşı gözü yerinde... Hocasına diyor ki:

“—Hocam. Ne dersin, Allah bu gelen delikanlıyı bu kadar vücudunu, endamını güzel yaratmış, acaba bunu ateşte yakar mı? Hem bu kadar güzel yaratmış, hem de yakar mı?”

“—Yakar elbette, yaratan o...”

İnsanın asıl güzelliği takvâsındadır! Yüzünün, kaşının, gözünün şeklinde değil! Nice yüzü gözü çapur çopur, siyah, buruşuk, bilmem çirkin insan vardır ki, belki Allah indinde en güzel odur.

“—Allah bunu yakar mı” diye söyleyince, şöyle hocası ters ters bir bakmış yüzüne.

“—Sen ona o kadar dikkatli baktın mı?”

“—Baktım.”

“—Görürsün cezanı!” demiş.

Eve gelmiş, bakmış ki Kur'ân-ı Kerîm hıfzı zayıflamış, hafızası.

Hatırlayamıyor âyetleri ve saireyi...

Neden? Çünkü günah oldu mu, hafıza zayıflar.

Çünkü ilim fazilettir. Günahla fazilet yan yana durmaz. Onun için, bizimkiler erken evlenip namusunu koruduğundan, büyük alimler yetişiyormuş, Gazâlî'ler yetişiyormuş. Dünyaya nam salmış, büyük müctehidler yetişiyormuş.

“—Şimdi?”

Şimdi yetişmiyor! İşte adamların dediği her türlü şart var; yetişmiyor.

Hatta o kadar ters felsefeler var ki... Delikanlı problem geçiriyor. Gidiyor tıp fakültesine, şöyle bir problemim var diyor doktora... Diyor ki doktor:

“—Flört et, geçer. Flört eyle, geçer!”

Yani, “yangının üstüne yalazı ile varmak” derler bizim memlekette, bir tabir vardır. Zaten orada yangın var, eline meşaleyi alıp ateşle ne gidiyorsun? Yani benzinin yanına kibritle varmak gibi bir şey. Sanki o zaman problem çözülecek. Yuvalar yıkılıyor o yüzden, insanların ahlâkları dejenere oluyor, cemiyetler, nesiller mahvoluyor.

İslâm'ın en önemli hedeflerinden birisi nesli korumaktır! O bakımdan muhterem kardeşlerim, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Evlenin, siz evlenin!”

“—Pekiyi, nasıl geçineceğiz?”

Senin rızkını Allah tayin etmiş, senin alacağın kızın da rızkını Allah tayin etmiş, onlar gelecek sana, korkma! Nasıl olsa gelecek. Onun rızkı da gelecek, senin rızkın da gelecek. Genç yaşta evlenin, bitsin bu iş!

Başınız da aklınızda duracağına, yanınızda dursun, bitsin. Ondan sonra artık ibadete düşersiniz, namazınızı doğru düzgün kılırsınız. Ondan sonra Allah'ın sevgili kulu olursunuz. Allah yolunda iyi çalışırsınız.

Eğer evlenemezseniz...

“—Para yok, pul yok, imkân yok, babam razı gelmiyor, anam razı gelmiyor, kızını istedik, anası babası vermiyor. İş tutmamışsın, bilmem ne yapmamışsın, sana kız mı veririz, diyorlar.”

“—Evlenme imkânı bulamazsa, o zaman oruç tutsun!” diyor.

Akşam oturup bir deve yerse insan, bir sığır yerse, ondan sonra sabahleyin kendini zor tutar. Yani elbette oruç tutacak, böyle sakin duracak. Ye babam sabahleyin bir ekmek, öğleyin bir ekmek, akşamleyin bir ekmek... O zaman;

“—Hocam ben müslümanım ama kendime hâkim olamıyorum, şu kabahati işledim, şu kusuru işledim.” diyorlar.

Oruç tut, oruç tut ki nefsin öyle kuvvetlenmesin, azmasın!

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi her halimizde, her işimizde, her problemimizin çözümünde Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetine uyanlardan eylesin... Böylece Peygamber Efendimiz'in sünnetine uymanın hayrına, bereketine, cümlelerinizi, cümlemizi nâil eylesin... Dünyada rızasına uygun yaşayıp, âhirette de cenneti ile cemâli ile müşerref olmayı nasib eylesin...

Fâtiha-i Şerife mea'l-Besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24. 01. 1988 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

